

1931/32 - 13

13 5—11 јан.

2 динара

ПОЗОРИШТЕ

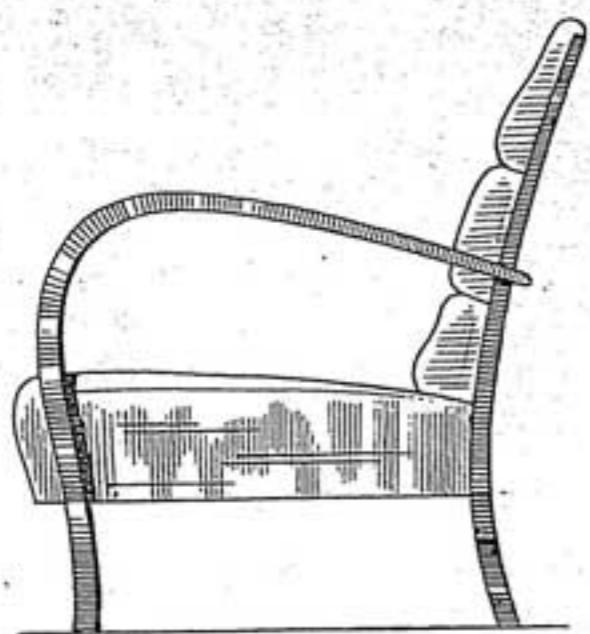

Г-ца Бланка Кезер

13

Фото: М. Савић

НАМЕШТАЈ

БОТЕ И ЕРМАН

КРАЉА ПЕТРА УЛИЦА 16 • ТЕЛЕФОН 22-5-76

МОДЕРНИ ФРИЗЕРСКИ САЛОН ЗА ДАМЕ
ЈЕЛЕНЕ ОСТОЈИЋ

Последњиновите
ти Париског
фризирања и
бојења косе.

Шишање *à la*
ANTOINE
Масажа лицапо
најновијем
систему

БЕОГРАД, УЛИЦА ЦАРА НИКОЛАЕ II 18.
(бивша Макензијева) Телефон 24-475.

ПОЗОРИШТЕ

НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ЧАСОПИС

БЕОГРАД, ОД 5 ДО 11 ЈАНУАРА 1932

13

УРЕДНИШТВО: УСКОЧКА БР. 8.

СТУДИО ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ДРАМЕ

Како што је „Позориште“ недавно јавило, Удружење драмских аутора и Удружење глумца заједно образоваће ускоро студио који ће спремати оне драме наших аутора које Народно позориште не буде ставило на свој репертоар а које ипак заслужују да буду приказане публици.

Тај задатак досад је часно вршило београдско Академско позориште.

Млади дилетанти са београдског Универзитета имали су да бирају: да дају нов репертоар, да задовоље своје амбиције што ће се костимирани, нашминкани и маскирани шетати мало по даскама на светlostи рефлектора и да имају увек пуну, задовољну кућу, или да се лате неког озбиљнијег позоришног посла који ће значити нешто у развоју наше културе, па макар био тај посао и тежи и незахвалнији. Они су изабрали ово друго. И они су досад били тај студио који је давао

наше комаде, добре можда, али зле среће. Дали су, после Ранка Младеновића и Улдрика Донадинија, Петровићев „Пуцањ из публике“ и Настасијевићеве „Недозване“...

Они су радили с много добре воље. Али они су, ипак, били дилетанти. Аутори су им зато на извођењу њихових дела и били захвални и нису. Сама критика, међутим, тешко је могла да разликује за шта је крив писац, а за шта млади глумци. Публика се још теже сналазила, јер не само да је сметао илузији рђав декор него је постојало обилно и скоро потпуно отсуство озбиљне режије.

Наши аутори траже сада боље браниоце својих ствари — у професионалним глумцима. И досад су премијере домаћих аутора које је давало Академско позориште биле увек уметнички догађаји. Утолико ће пре привући општу пажњу премијере овог новог студија.

Јаков Готовац

композитор „Моране“

Јаков Готовац рођен је у Силиту 1895. По завршеној гимназији по жељи очевој отишао је у Загреб да студира права. Поред права он је студирао и музику која га је много више заинтересовала. Први његов успех био је кад га је Прво српско певачко друштво у Загребу наградило за његове две композиције, мешовите хорове: „Оклада“ и „Приговор“. По-

1923 год. дебитирао је на концерту загребачке филхармоније са своја два сонета за бас оркестар („Гро-здана“ и „Крчмарница Јања“). Ондашњи директор загребачке опере Петар Коњовић, одмах га ангажује за диригента Народног позоришта. Академско певачко друштво „Младост“ (сада „Младост—Балкан“) бира га за свог хоровођу. Та места зазима непрекидно осам година.

Г. Јаков Готовац

сле тога дефинитивно напушта права и посвећује се потпуно музici. Ускоро затим одлази у Беч на даље студије, где је остао до 1921.

Те године долази по позиву у Шибеник, да би дао више импулса дosta учмалом музичком животу. И запста он одмах оснива филхармонијско друштво које је приредило десетак вокалних и инструменталних концерата и имало доста успеха у свом раду.

Готовац са својим композиторским радом спада у ону генерацију младих југословенских композитора, који хоће да створе свој расни тип југословенске националне музике, настојећи да из примитивистичког мелоса народних песама, начине уметничка дела. Мелодијски елементи у његовим делима су већином позајмљени из нашег фолклора или су оригиналне мелодије у духу народном.

Од значајнијих композиција необично су популарне његове хорске песме. Најпознатије су му: „Јадованка за телетом“, „Пучки обред коледа“, „Обраде далматинских појевака“, а осим тога бројне песме за један глас и клавир, као: „Анаkreонске песме“, „Девојачке песме“ и „Кроз варош“. Од сценских дела написао је музику за Гундулићеву пастирску игру „Дубравка“, и народну оперу у 3 чина „Морана“.

Морана је компонована као народна опера са врло романтичним садржајем узетим из једне бајке далматинско - херцеговачке. Ова је опера врло приступачна слушаоцима услед непосредности и јасноће радње и музике. У самој радњи уградјена су многа фолклористичка места из нашег народног живота која карактеришу југословенски музички мелос. Оркестрација је необично

RADIO

КРОСЛЕЈ

најпопуларнији
радио апарати
у Америци ....

бујна и колористичка. Завршена је потпуно у октобру 1930.

Већ 29 новембра 1930 године доживела је премијеру у чешкој опери у Бриу. Управа позоришта у Бриу у жељи да изведе једно оперско дело југословенске музике, обра-

Г. Ловро Матачић
диригент „Моране“

тила се многим нашим композиторима са молбом да пошаљу своја дела. Избор је пао на Готовчеву „Морану“ јер је као сценско дело представљала осим уметничке вредности технички дотеран рад. У Бриу је „Морана“ примљена од музичке критике врло лепо и као дело једног југословенског уметника, које је најдостојније приказало позитивна настојања југословенских музичара.

Тако професор музике у Бриу д-р В. Хелферт у својој критици каже: „...да је „Морана“ изведена са значајним успехом.. Готовац се у том делу показао као композитор богате музичке снаге. Разумљиво је да све није стилски изједначено у његовом оперском првенцу, али је очигледно да је чврстом руком решио основе оперског проблема... Није се дао завести јефтиним кокетовањем за фолклором и знао је дати делу особити чар лирског даха и срдачности... Мало која опера је тако срдачно била примљена од публике као Готовчева „Морана“.

Критичар „Народни Листи“ из Прага пише: „У основи узев Готовчеву оперу је хорска. У тој стилској одлици лежи уметничко језгро „Моране“. Кроз хорове аутор је изнео најтипичније југословенске музичке акценте“.

„Народни новини“ написале су поводом премијере „Моране“: „Готовчеву „Морану“ можемо без устезања убрајати у најлепша дела словенске оперске литературе. Своју партитуру Готовац је написао мајсторски, ослањајући се на елементе народне музике“.

„Моравске новине“ пишу између осталог: „Од почетка до краја живимо у атмосferи југословенске народне песме, која највише провејава у народним сценама“.

**Шлески угаль
ван картела**
Букове цепанице по Днн. 120

продaje дрвара

Ми хаила С. Леви

Маршал Пилсудског 45. (Кнез Ми-
хајлов Венац) Телефон број 25-2-63

Штофови и свила
за даме и господу

код
фирме

МЕРКУР

БЕОГРАД
Обилићев Венац 56
Преко пута каф. Руски Цар

Велико Стовариште
Галантеријске Робе

Браћа Најман

Краља Петра улица бр. 26

У нашем Ангро стоваришту
отворили смо и **Детаљно
одељење**, па сву нашу
робу продајемо и на мало
(детаљ) по ангро цени.
Велики избор женских
мушких и дечијих Чарапа,
Рукавица кожних и штри-
каних, женског свиленог
веша, као и све остале га-
лантериске робе.

„ХАРМОНИЈА“

СТОВАРИШТЕ КЛАВИРА

Сталан и велики избор чувених
светских марки.

БЕОГРАД
Телефон
25-7-94

Престоло-
наследни.
трг 39.

Генерално заступништво само прво-
класних светских најпознатијих
фабриката.

Steinway & Sons

J. Blüthner

R. Ibach

Bösendorfer

Gaveau, Paris

Ehrbar

Schweighofer

Hofmann

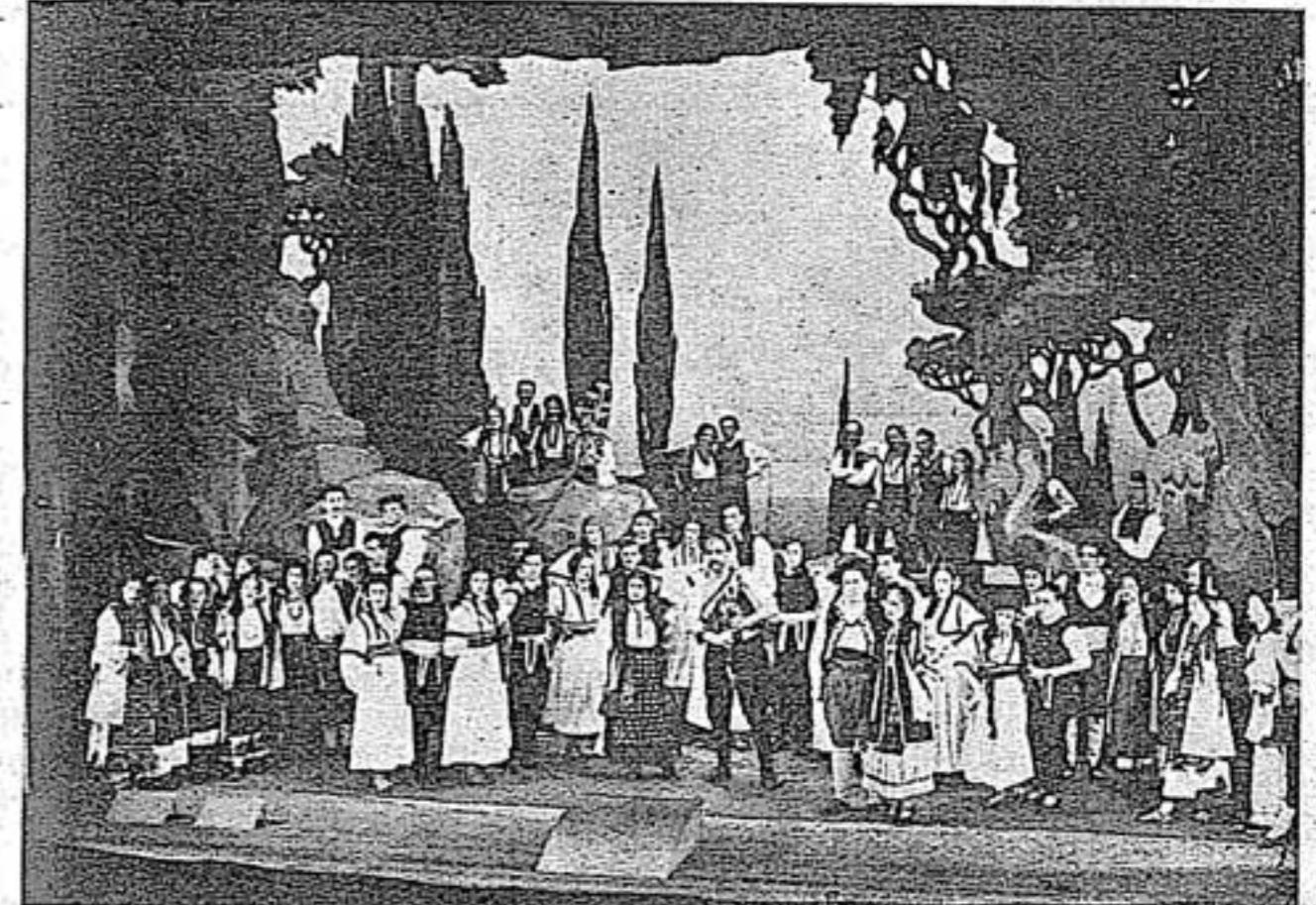
Neumayer, Berlin

Pleyel, Paris

и многих других добрих фабриката
Продаје уз најповољније платежне
услове.

Каталог бесплатно.

„Морана“ на београдској сцени

Лево: Говедарка, г-ђа Пиншеровић

Десно: Гојен-гајдаш, г. Пихлер

Доле: Први чин: На девојачком врелу

ЗА СПОРТ

ЗА ШКОЛУ

ЗА УЛИЦУ

Има највећи избор све-
штера и цемијера у најбо-
љем квалитету а уз нај-
ниже фабричне цене

ТРИКОТАЖА „СПОРТ“

Књегиње Љубице 15а, Цара
Николе II. (Макензијева 20)

Хуманим и сијоршким
друштвима дајемо наро-
чиши њојус. Поруџбине
по мери

Вера — Кајко видим, ти си опет поновила вечерњу хаљину. Каква је то тканина?

Јелена — Креп сиперијер.

Вера — На прошлој забави видела сам те у једној дивној хаљини од велура неке бандерно лепе црвене боје а на претпрошлјој носила си опет једну жоржетску хаљину светло-зелене боје украсену чипкама.

Јелена — Тако је, то су две боје лансиране ове сезоне од Жени-а и Лисјен Лелона.

Вера — А где купујеш те лепе тканине?

Јелена — Код Демајоровића на Теразијама. Откада за себе знам, купујем све тамо, док сам била још девојчица. куповала је моја мати тканине за њене и моје тоалете стално код Демајоровића и увек смо биле необично задовољне како са квалитетом тканина тако и са ценом. Волимо да нас кошта нешто више али знамо да све што носимо, последњи су новитети.

Вера — Слушала сам на радио да је Демајоровић отворио на Славији још једну радњу.

Јелена — Управо сам хтела да ти то саопштим. Јасам и тамо већ пазарила неке сторове, платна, пешкира, фланела и чаршава.

Вера — Јест, видела сам у пролазу излоге Демајоровићеве радње на Славији пуне платна, сатена и атлаза за јоргане итд., из чега сам закључила да ће се у радњи на Славији продавати и платнарска роба поред свилених и бунених тканина

Главна лица опере „Морана“

Горава, г-ђа Бугариновић

Морана, г-џа Кезер

Ивагован, г. Јовановић

Бојан, г. Шименц

Чештник

Кнез Михајлова 22

ЖИВОТ И ЛИТЕРАТУРА

Интервју са г. Кулунцићем поводом сензације око „Мистериозног Камића“

Поводом случаја Кулунцићеве драме „Мистериозни камић“ за коју су мотиви узети пре две године из врло ограниченог новинског материјала о афери неког типографа Брунерија из Торина у коме је породица Кацела,

го радије по судски стручњаци. Као се недавно давала премијера Восперовог комада „Људи као ми“ у коме писац опет даје своју пресуду једне афере после судске расправе изневши, снагом своје имагинације тачније све догађаје него што их је могао исконструисати суд, ми смо се обратили г. Кулунцићу са питањем:

— У каквој вези стоји развој до-
гађаја у животу према оном у књи-
жевности; и може ли имагинативна
снага писца да предосети ток збива-
ња у животу, кад му стварност зада
елементе једне радње?

Г. Кулунцић дао нам је овај одго-
рор:

Г. Јосиф Кулунцић,
писац „Мистериозног Камића“

због велике сличности, препознала професора Канелу, па се касније, кад се посумњало у аутентичност личности ствар расправљала пред судом, констатовао је г. Драган Алексић у „Времену“ једну интересантну чињеницу. Драмски писац предви-
део је у својој драми готово сасвим тачно, како ће се та афера, после мучних радова истражних судија, завршити и дао тачну пресуду мно-

— Дозволите да вам на то питање не одговорим одмах и директно. Хо-
ћу да најпре нагласим један факат. Сматрам, да данас нема оправдања литературе ван живота. Све што сам написао посејао је живот; ако из тог семена никне и која егзотичнија биљка не треба одмах веровати да је та флора расла на облацима, а не на хумусу. Један загребачки критичар (г. Бранко Машић) написао је о мојим делима, да су сва исконстру-
исана и да немају везе са животом. За њега је литература само „преса-
ђивање“; или „исечци живота“, како говоре натуралисте. Случај афере Камић (Канела) која је у животу расла баш по мом рецепту доказује, да ја „живот“ осећам врло интен-
зивно. Моја имагинација покрлва се са „животним еланом“, како је то доказало суђење у Торину: Оно је испало тако како сам ја предосетио у свом делу; литература је дала ре-
цепт животу.

ЕЛЕГАНТНЕ СВИЛЕНЕ ТКАНИНЕ ЗА ДНЕВНЕ И ВЕЧЕРЊЕ
ТОАЛЕТЕ ЕНГЛЕСКИ ШТОФОВИ ЗА ДАМЕ И ГОСПОДУ
ГОТОВИ КАПУТИ

„МЕТЕОР“

Кнез Михајлова
29

фланет и сомот у најмодернијим дезенима

— Јесте ли и у својим осталим дељима то искуство стекли?

— У неку руку јесам. Моја прва драма „Поноћи“ узета је из великој резервоара елемената стварности. Они који су познавали тај круг људи, који у „Поноћи“ живе своју сценску егзистенцију, били су изненађени са коликом су прецизношћу изнесена лица те гротеске, макар да су агирали у једној радњи која се никад није раније лесила. Били су међутим изненађени том радњом за то што се она у истину десила, готово идентично са акцијом „Поноћи“, али — две године после премијере „Поноћи“. Лица која агирају у „Поноћи“ мени су доста близу, они су, наравно, видели представу на премијери, али се нису познали у огледалским својим сликама на сцени. Зашто? Не зато што се људи познају само по својим акцијама, а не по својим типичностима, (ма да је позната ствар да човек у лицу на сцени никад не познаје себе). Него зато што у својим драмама не износим „случај“, већ илјадичет мотивације којим једно лице афирише у животу свој тип. Те мотивације чине неко „случајно“ лице „општим“. Ја верујем да лица моје „Поноћи“ не би познала себе на сцени ни касније, пошто су већ у жи-

Г-ђа Ксенија Роговска-Хриситић,
која ће јешик у јанчару госује у
нашој опери је своју усјелој улоги
Печанијеве „Госке“

поту доживела оно што се зове радња моје гротеске.

— Да ли је тај случај био и у вашем „Шкорпиону“?

— Главна лица узета из живота за „Шкорпиона“ живела су трагикомедију свог стварног живота са успавалом савешћу. Све што се догајало са њима у стварном животу примала су смиреношћу фаталиста. Уверена да небо шаље истим прегршицима добро и зло, она нису тражила моралног кривца свих недаћа које су ихшибале. Ја сам, изневши драму мотивисаних актера, покушао да нађем „трагичног кривца“. Нашао сам га у лицу о чији се светитељски изваљи изглед најжешће одбијала кривица: у Бакици. Да ли је моја расвета „сила-покретача живота“ би-

Снижене цене · Искористите прилику

за славе
свадбе
насеља

Стакло-Портулан

купујте код познате по солидности фирме

Косте Малушевића, Београд
Престолонаследников трг број 47 и 18.

Тражите предњејење
најновијих

TELEFUNKEN
РАДИО АПАРАТ

ПОСЕТИТЕ ИЗЛОЖБУ ПРАВИХ ПЕРСИЈСКИХ ТЕПИХА

ДИРЕКТНО ИЗ ПЕРСИЈЕ

ТЕЛ. 25-184

ТЕРАЗИЈЕ 34.
(КЛЕРИЦЕС).

М. САФИКИЈУРДЛИ

Грађевински уметнички завод у сконке

штампарија
• литографија
• офсетштампа
• цинкографија
• књиговезница
• растреријница
• картонажа

Планета
Београд

Т. 20-7-14

ла исправна? И сувише!... Јер, кад је једно племенито лице те акције, син старе Бакице, случајно прочитало моју драму, у животу тих људи десила се готово катастрофа. Син је, са пробуђеном савешћу, почeo живот око себе гледати очима које су постале видовите од сазијања дубљих мотивација: Од оног часа он је у својој матери гледао страшног узрочника својих јада и иевоља, па чак и правог убицу своје жене. „Шкорпион“ је написан пре шест година. Али кад је Бакица из живота пре две године умрла, син није за њом пролио ни капи сузе, у кући су сви одахнули као с неког олакшања; као да се тешка мора дигаја са груди целе једне породице. Од часа, кад је прочитao маг „Шкорпиона“, па до њене смрти, син није са Бакицом, својом мајком, проговорио више ни речи, од тога часа та је ста-ра жена била за њега мртв пред-мет: она коју је у својој дубокој ре-лигиозности поштовао као ретко ко-ји син била је за њега објекат скри-веног ужасавања. Одвојио ју је од целе породице да, сама и остављена, сачека своју смрт...

— Како је на вас, као човека и писца, деловао тај случај?

— Ужасно. Сматрао сам се „зло-чинцем истине“. И одонда сам размишљао на ревизију питања савести. У својој најновијој комедији „Маши-

на савест“, у којој се очituје мој ужас од „сувише савести“, ја бих хтео да откупим свој грех према Бакици. Био сам срећан кад сам, у једном фрагменту живота, осетио, како се социјалним погледима на грађанске трагедије може обратити она патња са „савести која је разор-на“ у здраво и ведро расуђивање дегађаја. Па ако овај мој комад, који ће се ове сезоне приказивати у нашем народном позоришту, и не буде донео писцу „славе“, човек у мени биће пресрећан због једног окајања!

ШАЛЕ

— Дакле, ваш муж вас чешће зlostавља? Да ли се то догађало у афекту?

— Не, господине судијо, већ је донут у кухињи, други пут у по-друму; како, где...

— Ви тражите за 15 дана уна-пред. Али ако умрете сутра, на пример?

— Ох, господине, ја сам човек јестког поштења, то не бих никад дозволио.

— Зи пагледате доста рђаво после смрти вашега мужа. Треба да се преудате.

— Али... Али да то не значи да ме просите?

— О, драга госпођо, ви знаете да лекари препоручују медицину, али је не узимају.

— Куда с тим букетом, господине Петровићу?

— Својој кући; но, а где би!

— Букет је, дакле, за вашу гос-пођу.

— Јесте. Данас је осамнаестого-десетица њених 35 година.

STOMA
по др Миливоју Петровићу
СПАС ОД АНГИНЕ,
ОДБРАНА ОД ГРИПА И
ОСТАЛИХ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ
А НЕГУЈЕ ЗУБЕ, УСТА И ГРЛО

Поликлиника „Цермановић“ Београд
Престолонаследникова трг (Теразије) број 9, Телефон број 20-687

Примање од 8 у јутру до 7 у вече.

Преглед од стране специјалиста свију струка по споразуму. Преглед и лечење Рентгеновим арацима; лечење Диатермијом (високофреквентном струјом); зрачење ултравиброма (Quarz-lampe, Jesionek, Zeiss, Heliol-lampe, Sollux итд.) електрично купање, електромасажа.

Шеф поликлинике Dr. Миливоје Цермановић

Штофа велику партију

за сваковрсна мушка одела из најбољих енглеских и осталих фабрика **распродајем по знатно спуштеним ценама.** Исто тако препоручујем огроман избор **свих врсти тканина за женске хаљине**, платна у свима ширинама за лични и постельни веш као и остало сваковрсну мануфактурну робу. — **Цене без конкуренције.**

ТАНАСИЈЕ МИЛАНОВИЋ
Београд, Кнез Михајлова улица бр. 45

Специјална радња кожних
РУКАВИЦА
Космајска 1
Поправља и чисти све
врсте кожних рукавица

Наше йозоришће:
г. Ловро Мајацки,
диригент ойере
(Пртеж: В. Жедрински)

*École de Langues
Modernes
Méthode
Berlitz*
Rue Pachitcheva, 1, Belgrade

Чудо данашњице
„ХОБИ“ амер. универ. препарат за прање чишћење, за хигијену и чистоту у кући и свуда. Хиљаде захвалности и одличја Свака кутија има у Тражите свуда!!! путевоза употребу

ГЕН. ЗАСТУПНИК **НОВВИ (ХОБИ) А.Р.**
БЕОГРАД
ЦАРА УРОША 19, ТЕЛЕФОН 23-0-13.

ИЗБОР

највећи и најлепши
ШЕШИРА правих

Кошуља, Краватна, Чарапа, Рукавица, Ручних торбица, Кишобрана
Ћебади

Мушки и женске обуће
ко и остале галантериске робе
добићете код

Borsalino
Grand Place Paris 1900
ANTICA CASA
FONDATA NEL
1857

Косте Николића и Друга
Кнез Михајлова 12, Београд, Тел. 20-387

ДИША НИКОЛИЋ, БЕОГРАД

Препоручује: Луксузне чипке за препокривање тоалета у новим дезенима и модерним бојама до изјављивања израде. Крагнице од жоржета, Крагнице на метар. Шнаге луксузне израде, од штраса метала и стакла. Штраса на метар и туце. Тилове, Ламеа, Тарлатане, разне украсе од перла, шљоха и штраса. За веш фине чипке и гарнитуре

Наше стовариште пресељено је из Чина Љубине у Кнегиње Љубице улица број 15.

Промена илусије на позорници

или: Хамлет у гуми-мантилу, а Јулије Цезар у плишаним чајширама

Све је мање историјских костима на позорници. Још пре једног века покушали су позоришни људи, да класичне драмске личности обуку у савремена одела. То је у публици изазвало читаво узбуђење, јер се радило — како се то онда схватило — о промени илусије на позорници, управо о разбијању илусије. Али, чемирин и продуктивни духови ипак

тако се Хамлет појавио први пут у фраку. Подражавање се затим браздари. У Хамбургу се дају Шиллерови „Разбојници“ у тоалети наших дана. Франц Мор носи монокл и пушчи цигарете.

Ова промена костима а кроз то и промена илусије на позорници, није наивна ствар. Њу изазивају, поред модних тежњи, и известни дубљи психолошки разлоги. Да не би известни комади, који су некада значили много, прошли пред модерном позоришном публиком, савремени режисери нашли су за неопходно потребно да праве експерименте, скреавши старе костиме са личностима, како би их у новој и модерној тоалети приближили што више савременој публици, и тиме омогућили обнову костимиреног репертоара. Неколико примера то очигледно доказују. Пре неколико година у Немачкој дат је Молијеров „Тартиф“, у коме су модерно костимиране личности разговарале телефонски, и долазиле аутом на сцену! Тартиф слуша аутомобилску трубу! У тежњи да се изгуби из комада сваки локални колорит, режисери нису се селили меру при овом експерименту. Исто тако у једној Шекспировој траги-комедији, краљ се појављује пред својим поданицима са цигаром вирижнијом у устима. Чувени савремени немачки режисер Л. Јеснер, дао је интересантног „Хамлета“. Позоришни шајдери су захтевали, да дански дворски великан, што чешће дођу на пробу модерног официрског одела. Краљица је имала елегантну вечерњу тоалету, а краљ генералску униформу. Кад се Хам-

Г. Ранко Младеновић

су победили, и публика је ускоро затим видела на бини Јулија Цезара у плишаним панталонама, у белим чарапама и у шираним ципелама, а Федру напудровану. У току времена, режисери су све више и све шире остваривали своје ћудљиве планове и идеје. Особито у Енглеској почине на интересантан начин „пресвлачење“ класичних личности.

Краљ-дворски отптигар
С. Шајнешонов
 Централа:
 Теразије 26. тел. 22-3-44

**Сопствена фабрика
и Стовариште обуће
Браће
Петровић**

БЕОГРАД, Краља Милана бр. 54
 (до Манежа) телефон 20-6-34

Највећи лагер само
 модерне елегантне,
 а најефтиније

ОБУЋЕ

**Кафе и Ресторан
Академија
Наука**

Тел. 23-8-45

Најелегантнија кафана у центру Београда, скуп
 отменог света елегантна сала, зимска башта са
 водоскоком, све стране новине и илустрације,
 за сваким столом радио-слушалице. НЕ ЗАБО-
 РАВИТЕ ПОСЕТИТИ КАФАНУ „АКАДЕМИЈА НАУКА“

Дирекција у режији дугого-
 дишњег хотелијера г Ристе Зукића

летов отац јавља сину, као дух на тераси у замку, изгледа као да се терасом прошетао какав виши официр, који је те ноћи дежурни. Што се тиче Полонија, он је у отменој пидами, а Лаерт се креће као елегантни и уштогљени млади мајор! У Берлину су „Вечеле жене Виндзорске“ представљене у сличном стилу. Ритер Валетаф имао је на глави шешир за трке, штап и монокл. У „Жоржу Дандену“ од Молијера, родитељи се појављују као поседници са америчке фарме, у путничком цилиндру. Али Пискатор је са Шилеровим „Разбојницима“ описао још и даље. Кад Франц Мор у почетку драме чита свом оцу варљиво писмо, он ставља цвикер на очи и сви остали „разбојници“ у фабричким плавим блузама, појављују се као револуционарна комунистичка колона, у дивљем и протестном покрету, а када застану пркосе са рукама у цеповима пред претпостављенима. Режисер Фелинг недавно је учинио сличан експеримент са драмом Георга Кајзера „Краљ Ханрих“. У драми се појављују Тристан и Изолда, заједно под чипкастим белим амрелом, којим се заклањају од сунца. Сви су у комаду под панама-шеширима и у лакованим ципелама. Један критичар, који је у Пискаторовом позоришту гледао Шилерове „Разбојнике“ у модерном костиму, пише, како публика испак прима све то радознатло. Крај њега у партеру, седео је један господин. И кад је стари Мор имао нешто хитно да дозна од свога сина, господин је шапнуо своме пријатељу у партеру: „Зашто Мор не телефонира своме сину Карлу у Лайциг?“ Ето, шта значи промена илузије на позорици. У току столећа, публика тражи најзад истину и само истину. Кад јој ту истину не пружи више историјски костим, она

хоче да је дозна помоћу савременог кестима. Обарајући једну стару илузију, публика хоче да створи себи нову илузију, како би исте драмске личности остале у животу, предњим очима. Промена илузије спасава тиме и прошлост и садашњост на позорици.

Р. АГ

ХУМОР

— Јуче на лову прелетело је једно зрио изнад моје главе. Само десет сантиметара ниже да је вило, и ви бисте сада говорили са мјечем чаком.

— Јуче си била у позоришту? А шта си слушала?

— Грдно ствари. Јовановићеви се раздвајају, банка у којој Перићева има мираз пала је под стечај, Лили је добила од свог пријатеља отрилицу која вреди педесет хиљада, а Пантићеви имају близанце.

Питали једном славног енглеског сликара Хвистлера:

— Верујете ли, драги учитељу, да је геније наследан?

— Не знам, одговорио је Хвистлер. Немам деце.

— Тата, шта је коњак?

— Коњак је, сине, пиће, од кога се попије по једна чашица, кад је чвеку зло.

— Оида, мора бити, теби је јуче било много, много зло.

....а Ви? Још данас
 купите срећку у радњи
Дарија Д. Коликовић
 КРАЉА МИЛАНА 41 БЕОГРАД

НОВЕ КЊИГЕ

Човек који је за двадесет година написао 400 романа и 35 драма

Одлични немачки књижевник и новинар и велики пријатељ нашег народа Херман Вендел објавио је ових дана низ исторских портрета, под насловом „Französische Menschen“. И у тој својој успелој књизи говори он о француским борцима и сањалицама, о генералима и писницима, о светитељима и јеретицима. Одломак једног његовог есеја, посвећен Александру Дими, доносимо овде у преводу:

Где је још један такав киклон умнога рада као он, у коме нагон за стварањем бесни као грозница?

Разуме се, он има сараднике, али не друкчије него што су Наполеону били генерили. Маке и други, како им је већ име, доносе му сировину, дају му полуфабрикат, али тек под руком мајстора оживљује мртва материја. Дима се притом осећа потпуно као човек од инспирације: не ради он него ради „нешто“ у њему. Како? Он слеже раменима. Питај иљиву како донесе плод!

Али колики је то само телесни подвиг, када он збаци капут и пршик, па седне за писаћи сто и пише, пише, пише! За три године објављује деведесет и шест књига.

Суд не прецењује његову плодност када га по тужби два издавача осуђује да једном за шест и по месеци лиферијује шест књига, а другом за осам месеци осам књига.

Када се он 1848 узалуд борио за посланички мандат, израчунао је својим бирачима, радницима, да је

ои за двадесет година написао четири стотине романа и тридесет и пет драма, отуда добило хлеба осам хиљада сто шездесет лица, међу којима су и слагачи, штампари, коректори и глумци, декоратори, разгодници и књижари, продавци поснина и тако даље.

Ц ма да пише божанственом ласком, он ипак презивајује своја

Александар Дима-Ошац

дела. Као што се Е. Т. А. Хофман плашио од аветијских прилика које је сам створио, Александар Дима у кабинету за рад смеје се својим чувеним заразним свехом због којичних ситуација које су му баш под пером.

ЦВЕЋЕ за поклоне,
славе, свадбе, погребе, добићете у нај-
бољем избору и по најсолиднијим це-
нама у ново отвореној
ЦВЕЋАРСКОЈ РАДЊИ
на Славији — улица Цара Николе II
(Макензијева) број 15.

ВЕЛИКИ ИЗБОР КАКТУСА

ТЕМПО

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ФИЛМ,

СПОРТ И ДРУШТВО ПОЧИ-

ЊЕ УСКОРО ДА ИЗЛАЗИ.

ЦЕНА ПОЈЕДИНОМ БРОЈУ

САМО 2 ДИНАРА

Г-Ђа КУКИН
Салон за негу лица
коларчева улица број 5, III степенице I спрат

Лечење дефекта коже лица по најновијим методама. Специјална властита метода за подизање опуштених образа, за учврштање мишића и против дуплог подбрадка. Резултати гарантовани. **Првокласни косметички производи.** Идеалан крем за ноВ против бора и за суву кожу. Руљ "Namelion" за лице, којемења своју боју индивидуално прематену. Све последње новости модерне косметике. Уметничка шминка. Стручне савете бесплатно

Тако иде годинама и деценијама без предаха.

Едмон Абу срета се једном с њим у Марселију. Дима одушевљено по-здравља пријатеља, приређује му у хотелу једну одличну „бујабес”, одводи га у позориште, где се даје један од његових комада, „Шумари”, до четири изјутра прославља с њим тај успех, па онда пали две нове свеће и седа на посао. Када се Абу сутра пробудио, стоје на столу три дугачка чланка за новине и рукопис комедије „Позив за влаџер”, творац тога стоји певушећи пред огледалом и брије се. Тада је имао педесет и пет година.

И као што је једно за другим све усахнуло, и велико богатство, и лепа слава и способност за љубав, тако је једног дана усахнула и она хиљада кладенаца из којих је извирала Димина фантазија.

Он хоће да пише и замаче перо, али не иде.

Седи код свога сина у околини Дијепа, и он, некада тако говорљив, сатима немо посматра море.

У годинама буке и журбе зајаклило је по некад што нема времена да ужива читајући сопствена дела. Сад има кад и с великим задовољством слади „Три мускетара”, а с нешто мање „Грофа од Монте Христе”. Рекао је тада:

— Личим на неко дрво пустога трања, у коме су у подне све птице ћутале, да се тек пред крај дана пробуде, те да вече мога живота испуне лепршањем и песмом.

Тако у хладни сумрак нешто напушта на тиху поезију крадом се увлачи у овај бучан живот, испод чијег је романа 4. децембра 1870 исписана најнеумитнија реч

ФИНС

Мале приче

— Помисли, мужику, овде је један статистичар утврдио да једна жена просечно изговори 10.000 речи на дан!

— Да, драга моја, увек сам ја говорио да си ти далеко изнад пречне жене.

*
— Узмите сваког дана двадесет капљица од ове медицине. Брзо ћете опет добити свој стари апетит.

— Ах, драги господине докторе, моја плата није велика. Боље да узимам по пет капљица.

*
— Господине испедни судијо, хтео бих да говорим с човеком који је недавно обио мој стан.

— Шта вам треба?

— Треба ми да га питам, како је он то ушао а да га моја жена није чула.

*
— Шта ти је? Што си тако замишљен?

— Јуче сам просио малу Виду, а она ме је одбила.

— Немој због тога да се жалостиш. Има и других жена.

— Ти ме не разумеш. Мене је жао, ње ради...

Чоколад бонбоне као и чоколада није више луксуз, јер „БОНБОЊЕРА МИЊОН“ пружа са својим ниским ценама могућност свакој породици да подмири своје празничне потребе

БОНБОЊЕРА |||
„МИЊОН“ |||
ПАШИЋЕВА УЛИЦА бр. 6

Добила је особито хеп и велики избор
најмодерније конфекције ЗА ДАМЕ
ТРГОВИНА
КОСТЕ М. ЈОВАНОВИЋА

Београд, Кнез Михајлова
16 до дрогерије (Ламико)

Престолонаследников трг 37 „ФУФА“
преко пута биоскопа Колосеума

ФОТО **Милан Савић**

Фото-апарати и сав фото прибор. Израда свих
амат. радова **брзо и тачно**. Фотогр. сни-
мања у Атеље-у и ван Атеље-а. **Тел. 21-525**

Београд
Кр. Алберта 2

СОЛИДНОСТ

ПРЕД ДЕЛО

Сопственом израдом,
малом режијом кон-
курише свима
УВЕК НОВИТЕТА
и огроман избор
МАШНИ
ставља Вам
СОЛИДНОСТ

TERAZIJE 5 - ПАСАЖ ИЗВОЗ БАНКЕ

Трикотажу и трико-рубље од жерсеа и шарнеса можете добити
по најнижим ценама и у најбољем квалитету у **продавницама:**

Фабрике Трикотаже „Морава“

Теразије број 32 и Васина улица број 3.

Њени су производи ради солидности и лепоти награђени златном медаљом
на Париској изложби.

Пред стогодишњицу смрти величког песника

ГЕТЕОВЕ МИСЛИ

У последњем броју „Летописа Ма-
тице српске“, његов досадашњи уред-
ник, наш познати песник и драмски
писац г. Тодор Манојловић пробрао
је и превео прегршт афоризама из

били; она могу бити и побијена, али
смо њима отпочели једну игру коју
ћемо добити.

Не може да постоји једна еклекти-
чарска, филозофија, постоје само
филозофи-еклектици.

Науци много смета то што се за-
нимамо стварима које није вредно и
које није могућно сазнати.

Нијеово ли само знати, треба је
примењивати; нијеово ли само
хтети, треба и учинити.

Уметност је сама по себи племе-
нита, и зато се уметник не страши
од вулгарнога. Да, већ самим тиме
што га он прима, оно је већ опле-
мењено, и тако видимо како се нај-
већи уметници смело служе тим сво-
јим сувереним правом.

Чујемо прво о природи и о подра-
жавању овој, затим да треба да буде
неке лепе природе. Треба бирати;
свакако оно што је најбоље! а по
чemu ћемо то препознати? по каквој
норми треба бирати? а где је норма?
ваљда шије и она у природи?

обимних дела Волфганга фон Гете,
чију стогодишњицу смрти проглавља
ускоро цео културни свет. Преносимо
одатле један део тих значајних
мисли:

Поштујемо старе темеље, али се не
снемо одрећи права да негде опет
једном градимо и из темеља ново.

Онај који је дотерао до вишег об-
разовања може увек очекивати да
већину има противу себе.

Са мишљењима која ризикујемо
иста је ствар као и са фигурама ко-
је гурамо напред по шаховској та-

особеност израза је почетак и
крај сваке уметности.

Одјај ко једном аутору хоће да за-
мера због његове нејасноће требало
би да погледа прво у себе самог да
ли је тамо баш тако јасно и светло.
У сумраку и врло јасни рукописи
постају нечитки.

Лечење ВИТАМИН-ХОРМОНОМ Регенерација и подмлађивање

По методи градског санаторијума у Бадену код Беча

Атеросклероза, превремена и нормална старост, неурастенија, поремећаји при менструацији и у климактеријуму, депресија, душевна и телесна замореношт, сексуална слабост.

Литература, упутства и ординација за Југославију: САНАТОРИЈУМ Др. ЖИВКОВИЋА, Београд, Крунска улица бр. 57, Телефон 20-7-41, 24-6-65

КОСМЕТИЧКИ ЗАВОД
ЗА НЕГУ ЛИЦА

„Lady“

Индивидуално неговање лица епилирање (одстрањење длаке), на један потпуно нов амерички начин без бола, неговање масажом, вибрацијом, фарадизацијом, напетом струјом зрачењем, паром, оматањем блатом, фангом и парфином, отклањање бора, брадавица, флека, пега и бубуљуца

Сва козметичка средства

*

Београд, Престолонаследнички трг бр. 42 I спрат (Теразије)

*

Примање од 9-12 и од 3-6 часова

ОБУЋЕ

ЖЕНСКЕ
МУШКЕ

И
ДЕЧИЈЕ

КУПУЈТЕ
НАРУЧУЈТЕ
по мери и по журналу,
као и од свиле - дема

код ТАСИЋА
КНЕЗ МИХАИЛА БРОЈ 16
ЧИКА ЉУБИНА БРОЈ 5

Завод за хемијско чишћење и бојење одела

НИКОЛЕ ДИНИЋА

Главна радња Чика Љубина 1, Поп Лукине 20,

Радионица Краља Александра 216

*

Прима специјално фину тоалету за Даме и одела за господу која се сувиш путем најсигурније могу очистити исто тако прима тепихе, завесе, рукавице, салонски намештај Аутомобиле и т. д.

Тешко је снаћи се са заблудама свога времена: ако им се усротивимо, остајемо усамљени; ако се поведемо за њима, опет немамо ни части, ни задовољства.

Људи који дубоко и озбиљно мисле налазе се у рјавом положају према публици.

Општи појмови и велика уображеност увек су склони да почине ужасне несреће.

Онај који са увиђавношћу признаје да је ограничен још је најближи савршенству.

Оно што знаамо, ми знаамо управо само за себе саме; када говорим са неким другим о ономе што мислим да знам, одмах он мисли да он зна ствар боље, и ја увек морам да се враћам са својим знањем у самога себе.

Човек мора да истраје у вери да су још и непојмљиве ствари појмљиве, иначе он не би испитивао.

Теорије су обично браздитељије једног нестрпљивог разума који би се радо ослободио феномена и зато, на њихово место подмеће слике, појмове, да, често чак и само речи. Наслућује се, па и види се да су то само помоћни сретства; или зар страст и патријски дух не воле увек да оперишу помоћним сретствима? И то с правом, пошто су им ова толико потребна.

Нема патријатске уметности, нити патријатске науке. Обе оне припадају, као и све високо добро, целом свету.

Понашање је једно огледало, у коме свако показује своју слику.

Има једна куртоазија срца; она је сродна љубави. Из ње потиче најзгоднија учтивост спољашњег понашања.

Од великих преимућстава неког другог нема спаса до љубави.

Можете ми сасвим слободно, исто као и Блихеру, подизати споменике: он вас је ослободио од Француза, ја од филистарских мрежа.

Ја не ишћем да бих вам се свидео, већ да бисте нешто научили.

Одрасли ме се ништа не тичу више, ја сад морам да мислим на унуке.

Смисао свих мојих списка је тријумф чисто-човечнога.

Човек акције увек је несавестан, савести има једино контемплативац.

Истинолубље се показује у способности да се свуда уме пронаћи и ценити добро.

Приватна зубна клиника
Д-ра Царићевића

Престолонаследнички трг
бр. 5 (Теразије) Тел. 20-4-58

Прима пацијенте целог дана.
Држ. чиновницима и пензионерима под побољшим условима
плаћања.

Госпођо,

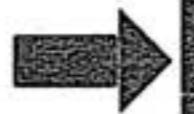
Прегледајте нове моделе мидера и прослушива у првом београдском САЛОНУ ФРАНЦУСКИХ МИДЕРА

„МИРД“ угао Књ. Љубице и Чика Љубине (пал. Авад. Задр. I кат)

Цене без конкуренције

ШТОФА ЈЕСЕЊЕГ И ЗИМСКОГ

у врловеликом избору за мушка одела и зимске капуте женске костице и мантлове као и кројачког прибора добија је радња:

АНАСТАС ПАВЛОВИЋ
БЕОГРАД, КРАЉА ПЕТРА УЛИЦА БР. 33.

„HENRY“
ONDULATION INDEFRISABLE
САВА КРАСИЋ
ДАМЕН ФРИЗЕР
БЕОГРАД, КРАЉА МИЛАНА УЛ. 1
УВЕК ПОСЛЕДЊЕ НОВОСТИ.

Да и геније није бесмртан, то је доказана утеша медиокритета.

Сматрамо људе обично за опасније него што јесу. Глупаци и паметни људи подједнако су неопасни. Само полу-људе и полу-мудраци, ти су најопаснији.

Они који се противе и препирају требало би понекад да размисле да лије свакоме сваки језик разумљив.

Никим људи не означавају боље свој карактер нито оним што сматрају као смешно.

Стварно учимо ми само из књига које не умемо да оценимо. Писац је дне књиге коју смо у стању да оценимо морао би од нас да учи.

Ко не познаје туђе језике не зна ништа ни о своме.

Ритам има нечег чаробног, он може чак и да нас убеди да смо досегнули до сублимнога.

Извесне књиге као да су написане не да би се из њих могло нешто наћити, већ само зато да би се знало да је и њихов писац нешто знао.

Дугу која траје више од четвртата нико више не гледа.

Немци, и не само они, имају дара да то да науке учине неприступачном.

Многе мисли изничу тек из опште културе, као цвеће из зеленог грања. За време ружа свуда цветају руже.

Ништа није штетније по једну ношу истину од једне старе обмане.

Никада нас други не преваре, преваримо ми сами себе.

Побојност није циљ, већ једно средство да би се кроз најчистију душевну спокојност дошло до највише културе.

Десило ми се већ и дешава ми се још да ми се једно уметничко дело на први поглед не свиђа, пошто му нисам дорастао, али ако наступајем у њему неку вредност, ја се трудим да му се примакнем духом, и тада долазим до пријатних открића; на стварима уочавам нових особица, а у себи нових способности.

Сваки има своје особености и не може да их се отараси; па ипак, колико њих пропада због својих особености, често, најневинијих.

Један народ долази до суда тек од тренутка када уме о самом себи да суди. Али он само врло касно долази до тог великог преимућства.

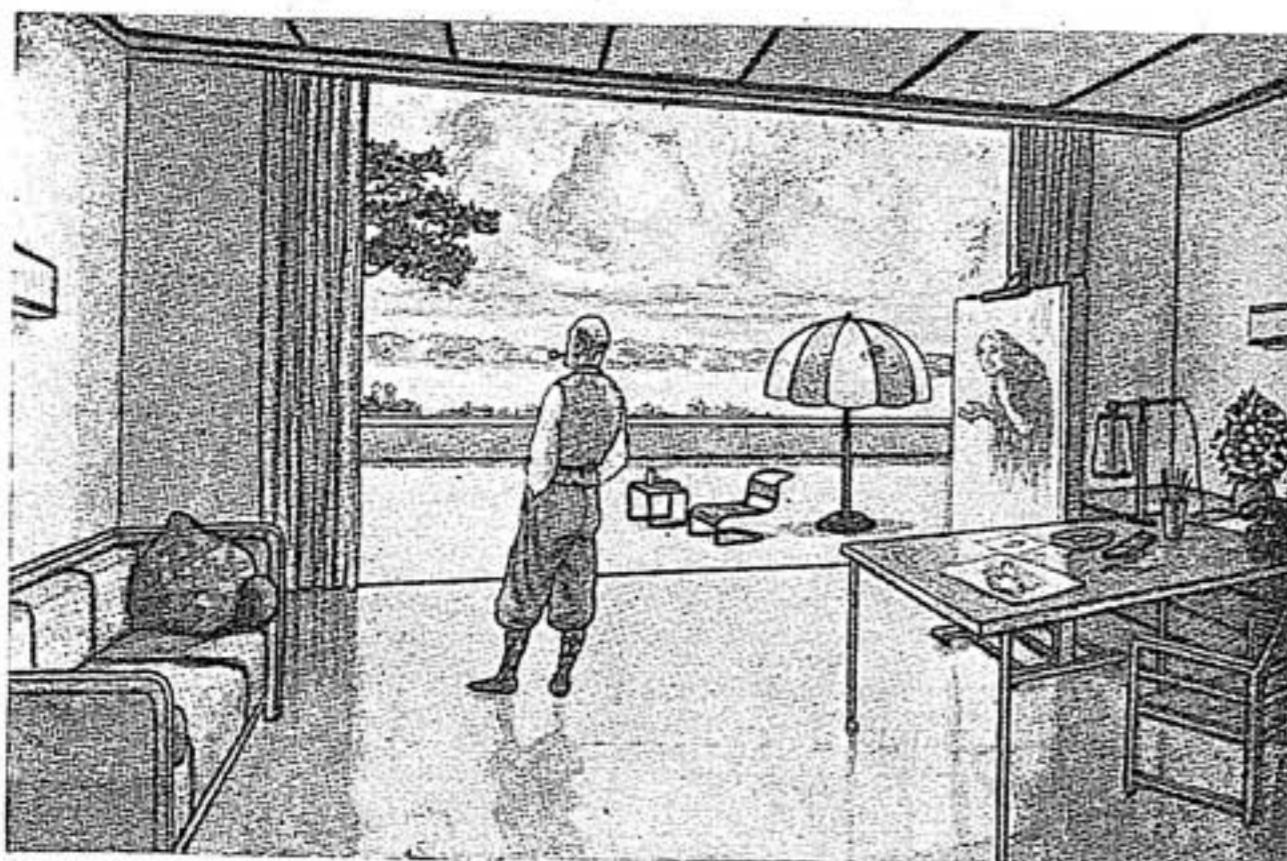
Када човек размишља о свом физичком и моралном бићу, он обично налази да је болестан.

Историја наука је једна велика фуга, у којој гласови појединих народа поступно долазе до израза.

Сујеверје је поезија живота, и зато не школи ако је песник сујеверан.

Супериорност важи често као сличност.

КОНТРАСТИ

Фриц Плишке, чувени сликар сирошиње, у своме атељеу јухом свештосши

Милер Куршфранц, познати романописац из монденског живота, у својој соби за рад

Власник и уредник: Сретен Ил. Обрадовић - Штампа „Планета“, Ускоква 8.

Препоручује на-
рочито лепе и
јевтине дамен
ташне

Предузеће за израду кофера и торбарских израђевина
Милан Ј. Стојановић и Комп.
Београд, Престолонаследников трг - Теразије 38, тел. 25-064

Фабрично стовариште наше
МИЛАН КОСТИЋ

Београд, Краља Милана бр 24
(до фабрике Лазића)

Следње новости у женској конфекцији.
Сдерне вунене и свилене тканине.
Джено, бунде. Чарапе, рукавице,
Бље. Израда женских
шапака, хаљина и
шубе по мери.

Ђура Ђаночевић

ПАЛАТА АКАДЕМИЈЕ
НАУКА

Мушки јесењи и зимски
шапаки. Енгл. штофови за одела
и шапке. Првокласна израда одела и
шапака по мери. Продаја за готово и на отплату.

„Планета“